

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	7
ความมุ่งหมายของงานวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบาย	17
ความหมายของนโยบาย	17
องค์ประกอบของนโยบาย	18
ความสำคัญและลักษณะของนโยบายที่ดี	20
การกำหนดนโยบาย	23
ประเภทของนโยบาย	25
การนำนโยบายไปปฏิบัติ	27
องค์ประกอบในการพัฒนาการจัดการศึกษา	30
แนวทางการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579)	34
ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครพนม	44
ข้อมูลสภาพทั่วไป	44
อาณาเขตติดต่อ	45
มีจุดผ่านแดนถาวร 2 แห่ง จุดผ่อนปรน 4 แห่ง	45
ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ	45
การปกครองและประชากร	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อมูลหน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา	50
บริบทที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา	52
การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์การศึกษา จังหวัดนครพนม	101
ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงนโยบาย	112
ความหมายการวิจัยเชิงนโยบาย	112
หลักการวิจัยเชิงนโยบาย	114
ขั้นตอนการวิจัยเชิงนโยบาย	115
3 วิธีดำเนินการวิจัย	123
ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย	123
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษา และแนวทางการพัฒนา การจัดการศึกษา	124
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร	124
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเชิงสำรวจ	124
ขั้นตอนที่ 3 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ	126
ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาพหุกรณี	127
ระยะที่ 2 การจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	128
ขั้นตอนที่ 5 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	128
ระยะที่ 3 การตรวจสอบ และประเมินข้อเสนอเชิงนโยบาย	130
ขั้นตอนที่ 6 การตรวจสอบและยืนยันโดยผู้เชี่ยวชาญ	130
ขั้นตอนที่ 7 การประชาพิจารณ์	130

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	133
ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษา และแนวทาง การพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม	133
ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาเอกสาร	134
ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาเชิงสำรวจ	144
ขั้นตอนที่ 3 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ	171
ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาพหุกรณี	183
ระยะที่ 2 ผลการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนา การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม	247
ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายโดยวิธีการสัมมนา เชิงปฏิบัติการ	247
ระยะที่ 3 ผลการตรวจสอบ และประเมินข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม	258
ขั้นตอนที่ 6 การตรวจสอบและยืนยันโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการ จัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560- 2579) ในจังหวัดนครพนม	258
ขั้นตอนที่ 7 การประชาพิจารณ์	301
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	331
สรุปผลการวิจัย	331
อภิปรายผลผลการวิจัย	335

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะ	352
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	352
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ครั้งต่อไป	359
บรรณานุกรม	361
ภาคผนวก	369
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	371
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	483
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	493
ภาคผนวก ง ภาพประกอบการวิจัย	487
ประวัติย่อของผู้วิจัย	501

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงข้อมูลการปกครองและจำนวนประชากรของจังหวัดนครพนม	48
2 แสดงข้อมูลประชากร อายุแรกเกิด-18 ปี	49
3 ข้อมูลประชากรและสถานภาพแรงงาน	50
4 แสดงข้อมูลหน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ	51
5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับสภาพ การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560- 2579) ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน	145
6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับสภาพ การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคม และประเทศชาติ	146
7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับสภาพ การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560- 2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ	148
8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับสภาพ การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560- 2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	150

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับสภาพ การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา	152
10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับสภาพ การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	154
11 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับสภาพ การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560- 2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบ บริหารจัดการศึกษา	156
12 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน	158
13 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ	159
14 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการผลิตและพัฒนา กำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการ แข่งขันของประเทศ	161

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการพัฒนาศักยภาพ คนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 163
16	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา 165
17	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการจัดการศึกษา เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 167
18	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการพัฒนา ประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา 169
19	ผลการศึกษาเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาพหุกรณี เพื่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการ ศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ 213
20	ผลการศึกษาเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาพหุกรณี เพื่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผน การศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 219

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 ผลการศึกษาเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาพหุกรณี เพื่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัด นครพนม ในด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้าง สังคมแห่งการเรียนรู้	225
22 ผลการศึกษาเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาพหุกรณี เพื่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัด นครพนม ในด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความ เท่าเทียมทางการศึกษา	230
23 ผลการศึกษาเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาพหุกรณี เพื่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตาม แผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัด นครพนม ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	236
24 ผลการศึกษาเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาพหุกรณี เพื่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัด นครพนม ในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหาร จัดการศึกษา	242
25 ผลการประเมินความเหมาะสม (Propriety) และความเป็นไปได้ (Feasibility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัด นครพนม โดยรวมและรายด้าน	259

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
26 ผลการประเมินความเหมาะสม (Propriety) และความเป็นไปได้ (Feasibility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ	260
27 ผลการประเมินความเหมาะสม (Propriety) และความเป็นไปได้ (Feasibility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	263
28 ผลการประเมินความเหมาะสม (Propriety) และความเป็นไปได้ (Feasibility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	267
29 ผลการประเมินความเหมาะสม (Propriety) และความเป็นไปได้ (Feasibility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา	271
30 ผลการประเมินความเหมาะสม (Propriety) และความเป็นไปได้ (Feasibility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	274

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
31 ผลการประเมินความเหมาะสม (Propriety) และความเป็นไปได้ (Feasibility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา	277
32 ผลการประเมินความสอดคล้อง (Compatibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน	280
33 ผลการประเมินความสอดคล้อง (Compatibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ	281
34 ผลการประเมินความสอดคล้อง (Compatibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	284
35 ผลการประเมินความสอดคล้อง (Compatibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	288

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
36 ผลการประเมินความสอดคล้อง (Compatibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา	292
37 ผลการประเมินความสอดคล้อง (Compatibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	295
38 ผลการประเมินความสอดคล้อง (Compatibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม ในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา	298
39 ผลการประชาพิจารณ์ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในจังหวัดนครพนม	302

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดเบื้องต้นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม	12
2 วงจรนโยบาย	24
3 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแนวทางการพัฒนา	107
4 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	123

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร